

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 Vtrum expressio actus baptizandi sit de necessitate huius formæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

entia vero sufficiens est, quam tradidit D. Thom. in articulo 3. & alias fufius explicabimus in fequentibus fectionibus declarando fingulas particulas huius forme.

Dico fecondo, hanc formam quoad fignificationem feu fubftantialem fenfum, elle fimpliciter neceffaria ad hoc facramentum conficiendum. Hæc concludio recte intellecta fequitur ex præcedenti. Primo, quia illa forma, que est à Chrifto inftituta, non folum est fufficiens, fed neceffaria: fed hæc forma est à Chrifto inftituta, vt oftentum est: ergo. Secundo, quia forma fufficiens ad facramentum, licet materialiter, & in fono verborum poffit elle multiplex, tamen formaliter, id est, in fignificatione & fubftantiali fenfu, neceffario debet elle vna: quia facramentum Baptifmi vnum & idem est in vniuerfa Ecclefia: ergo, fi illa forma est fufficiens, erit etiam neceffaria in fenfu explicato.

Concludio. Dixi autem, quoad fignificationem & fubftantialem fenfum: quia certum est, illam formam, quoad illa materialia verba, non elle fimpliciter neceffariam. Primo quidem, propter generalem doctrinam fupra traditam, difput. 2. quoad accidentalis mutatio verborum, quando non mutatur fubftantialis fenfus, non est contra veritatem facramenti. Secundo, quia certum de fide est, formã, qua Græci vtuntur, Baptizetur N. feu feruus Chrifto in nomine Patris, & Filij, & Spiritus fancti, elle fufficientem: nam licet multi dubitauerint de veritate Baptifmi fub hac forma traditi, vt D. Thom. refert in 4. d. 3. quæft. 2. art. 2. quæftio. 2. ad 1. adeo vt Syluest. verbo, Baptifmus 1. in fine, dicat talem Baptifmum elle fub conditione iterandum: tamen poft Concilium præcipue Florentinum, certum est, illam formam elle fufficientem. Et quidem merito: nam Ecclefia Græca habet vifum illius forme antiquiffimum. Vnde credibile est à fanctis Patribus & Epifcopis Catholicis illum accepiffe. Neq; est credibile, totam illam Ecclefiam caruiffe vero Baptifmate, alioqui reliquis facramentis omnibus, verisque Sacerdotibus, ac Epifcopis caruiffet, quod est absurdum, & contra id quod vniuerfa Ecclefia Romana fenit. Nam quando Græci à Schifmate ad obedientiam Romane Ecclefie redeunt, nec baptizantur iterum, nec fi Sacerdotes, vel Epifcopi fint, iterum ordinantur, ac conſecrantur, fed in fuo gradu, & Ordine recipiuntur: ergo hæc omnia vere, & rite apud illos perficiuntur: ergo cum omnia pendant ex veritate & fufficientia illius forme Baptifmi, dicendum neceffario est, illam formam elle fufficientem, & confequenter in illa contineri Chrifto inftitutum, atque adeo in fubftantiali fenfu elle eandem cum noſtra. Quis fit autem hic fubftantialis fenfus, per fectiones fequentes melius exponemus.

SECTIO II.

Verum de neceffitate huius forme fit, vt in ea exprimantur actus baptizandi, & perfona, qua baptizat, & que baptizatur.

Concludio. Dico primo, De neceffitate huius forme est, vt in ea exprimatur actus baptizandi. Concludio est de fide, quam inſinuat Concilium Florentinũ fupra in illis verbis: Si exprimitur actus, qui per ipſum exercetur miniſtrum, cum fanctæ Trinitatis inuocatione perficitur facramentum. Sentit ergo vtrumq; elle neceffarium. Clarius Alex. 3. in c. 1. extra. de Baptifmo, vbi ſic inquit: Si quis puerum in aqua immerſerit in nomine Patris, & Filij, & Spiritus fancti, & non dixerit: Ego te baptizo, non est puer baptizatus, eſt ergo neceffaria prolatio illius verbi, Baptizo, quatenus per illud exprimitur, feu fignificatur actus baptizandi. Ratio vero ſumitur ex verbo Chrifto: Baptizantes eos, Dices, Chriſtus his verbis non præcepit, quid dicendum fit, fed quid fit agendum, cum

hoc facramentum datur: ergo fatis implent miniſtri facramentorum hoc præceptum opere, & (vt ita dicã) actu exercito, lauando eos, quos baptizãt, quamuis verbis non dicant ſe baptizare, neq; aliquo alio verbo expriment actum lauandi, quem exercent.

Reſpon. Reſpondetur, hoc argumẽto pari ratione poſſe probari, nec Trinitatis inuocationem, neq; alicuius verbi prolationem elle de neceffitate huius facramenti: quia ſi Chrifto verba nude, ac rigoroſe, prout in cortice ſonant, ſumantur, non videntur cogere miniſtros huius facramenti, vt verbis expriment, quod faciunt, fed ſolum vt opere faciãt, ſicut, cum eiſdem dixit ibidem, Docete omnes Gentes, non eis præcepit, vt dicerent, ſe docere, fed vt docerent: & cũ alibi dixit, Hoc facite non eis præcepit, vt diceret, ſe conſecrare, ſed vt conſecrarent. Dicendum eſt ergo, fenſum præcepti, & verborum Chrifto ex doctrina & vſu Ecclefie elle ſumendum, ex quo conſtat, Ecclefiam ab Apoſtoliſ edoctrã, hoc fenſu ſemper intellexiſſe verba Chrifto: ergo & Chriſtus in hoc fenſu locutus eſt, & Apoſtoli ita verba eius intellexerunt, ſicut traditio explicuit. Qui fenſus optime etiã quadrat verbis Chrifto. Nam, vt infra dicam, cum Chriſtus ait: In nomine Patris, & cetera, dupliciter explicari poteſt, vno modo, id eſt, in virtute, & fide Trinitatis, ſicut ipſe dixit, Marci cap. 14. In nomine meo dæmonia eiſcient, & Matthæi 15. Ego veni in nomine Patris mei, & Ioan. 21. Vt credentes vitam habeatis in nomine eius. In quo fenſu non eſſet neceſſaria exterior prolatio Trinitatis, fed ſolũ intentio operandi in virtute & fide eius. Alio modo poſſunt recte exponi illa verba, in nomine Patris, & Filij, & cetera, i. e. verbis ipſis inuocando & proſtendo fidẽ Trinitatis: & hic eſt verus ſenſus verborũ Chrifto, vt ex Patrib. infra oſtendemus: & ex circumſtantijs illius loci conſoci poteſt. Nam Chriſtus ſibi tradebat ritum ſeruandum in facramento Baptifmi: & ideo, nõ tantum docet, qua fide, & virtute tradendum fit, fed etiam, qua forma, & verbis fit conſecrandum. Sicut ergo inuocatio Trinitatis intelligitur verbis miniſtri faciendã: ita etiam actus baptizandi verbis miniſtri eſt explicandus. Primo quidem, vt inuocatio Trinitatis ipſi actui baptizandi applicetur, atq; ita determinetur ad ſacramentalem vſum, vt Diuus Thomas hic notaui, articulo 5. ad 2. Secundo, vt per formam fignificetur effectus facramenti mediante actione miniſtri, que eſt materia proxima facramenti. Tertio, vt fignificatio totius forme fit expreſſior & clarior, & aliquem delinitum fenſum reddat. Nam ſi ſolum diceretur, In nomine Patris, & Spiritus fancti, illa verba per ſe ſumpta nullum fenſum determinatum redderent.

Quærent vero hoc loco Scholaſtici, an neceſſe ſit exprimere hunc actum per illud verbum, Baptizo: vel ſufficiat aliud æquiualens, vt abluo, tingo, vel ſimilia. Quam rem late tractat Soto in 4. d. 3. quæſt. vnicã, art. 5. ad 1. Sed ſi obferuentur, quæ ſupra dicta ſunt de ſacramentis in genere circa mutationes formarum, quæ hic repetenda non ſunt, nihil hoc loco addere neceſſe eſt: ſed ſolũ obſeruare primũ, (ſi mutatio fiat) an verbum ſit ſynonymum vel æquiualens, ita vt vere ſignificet actum abluendi, ſeu lauandi. Nam ſi verbum ſit huiusmodi, mutatio erit accidentalis, quia nõ obſtante forma, erit ſufficiens ad facramentum conſtituendum: quamuis fignificatio vocis non ſit omnino eadem, quia fatis eſt, vt in ordine ad ſignificandum actum lauandi æquiualeat. Et huiusmodi ſunt hæc voces, abluo, lauo, intingo, & ſimiles. Si autem verbum non retineat hanc fignificationem, non erit ſufficiens, vt per ſe conſtat ex principijs ſupra poſitis. Quãdo autem verbum ſit huius, vel alterius fignificationis, ex vſu & peritia vniuſcuſque lingue petendum eſt. Et ideo ſecundo obſeruandum, vt ſemper retineatur verbum Baptizo, quo Ecclefia vtitur, ita vt licet contingat aliquem proferre

Reſpon.

Dupliciter verborum Chriſti ſenſus Marci 14. Matthæi 23. Ioan. 21.

Dubitat.

Reſpon.

Reſpon.

Sacrament.

proferre

proferre formam in sua lingua vulgari, quia Latina ignorat, melius faciet exprimendo actum per verbum baptizandi, quam per aliud verbum Hispanicum, vel huiusmodi, quod abluitionem significet: quia verbum illud magis est certum, & indubitatum. Et quamvis Graecum sit, tamen ex usu accommodatum iam est, tam Latinae linguae, quam cuiuslibet vulgari: & fortasse ideo retentum est ab Ecclesia Latina, vt illud verbum esset certum, & quasi definitum ad communem usum.

Alia dubitatio.

Respondetur.

Rursus inquiri potest circa hanc assertionem, an sit de necessitate huius formae, vt actus baptizandi exprimat per verbum indicatum actuum, vel passiuum, quale est, Baptizo te, aut baptizaris, vel baptizatur, aut per modum imperatiui, baptizetur. Respondetur, neutrum ex his modis esse essentialem, aut simpliciter necessarium, sed quemlibet eorum sufficere, quantum est ex necessitate sacramenti, dum modo actus baptizandi significetur, vt actu exercitus: quod ideo addo, quia si quis dicat, baptiza Petrum in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, illa non esset sufficiens forma, quia non significat abluitionem, vt actu exercitam sub tali forma, sed vt alteri imperatum, seu vt exercendam ab alio. Reliqui autem modi sufficientes sunt, quia satis significant actum exercitum praedicto modo. Et de verbo actiuo & indicatiuo constat ex usu Ecclesiae Latinae: de passiuo vero, quia reddit eundem sensum: de imperatiuo autem, baptizetur, aut alio simili constat ex forma Graecorum, quae, vt ostendimus, sufficiens est. An vero sit necessarium, hanc actionem in singulari exprimi, vel possit proferri in plurali, scilicet, Baptizamus, &c. dicemus disput. 23. sect. 3.

Conclusio.

Dico secundo, Non est de essentia huius formae, vt in ea exprimat persona ministri. Est certa conclusio. Quae probatur: nam in primis constat non esse necessarium exprimere personam ministri per illud pronomen, Ego, vt Diuus Thomas hic docuit, & significauit Zacharias Papa in capit. Retulerunt de consecr. dist. 4. & bene etiam notauit Glossa in c. 1. de Baptismo, vbi Pontifex dicit, non fieri Baptismum, nisi quis dicat, Ego te baptizo, &c. Sed ibi solum intendit docere, actum baptizandi esse exprimendum in forma, vsus autem est illis verbis, quia illa sunt in communi usu Ecclesiae Latinae, non quia pronomen illud sit simpliciter necessarium, maxime cum in ipso verbo Baptizo, implicite contineatur, & quoad sensum idem sit dicere, Baptizo te, ac, Ego te baptizo. Vterius vero addendum est, etiam hoc implicito modo non esse necessarium indicari personam ministri, vt constat ex forma Graecorum, Baptizetur seruus Christi, &c. Nam vt notat Soto supra d. art. 5. ad 1. Graeci illis verbis non subintelligunt personam ministri, ita vt sensus sit, Baptizetur a me, nam potius ipsi dicuntur vti hac forma, ne viderentur sibi attribueri Baptismum, & ideo potius intelligunt, Baptizetur seruus Christi à Christo, vel à Deo, aut simpliciter ab eo, qui auctoritatem & efficaciam habet baptizandi: ergo ex vi talis formae non exprimitur vlllo modo persona ministri, & tamen est sufficiens, ergo expressio ministri in forma non est simpliciter necessaria. Quod etiam docuit Concilium Florentinum supra. Et rationem reddit, quia cum minister sit tantum causa instrumentalis, non est simpliciter necessarium, illam exprimere in forma: maxime cum ex institutione Christi id non colligatur: neque ex vniuersali Ecclesiae traditione. Nam licet Latina Ecclesia hoc obseruet, non tamen Graeca, quae in hac parte non arguitur erroris ab Ecclesia Latina. Sed dicunt alij, quamuis non sit de necessitate sacramenti absolute, & simpliciter ac in omni loco exprimere in forma personam ministri, tamen in Ecclesia Latina hoc esse necessarium, propter receptam in ea consuetudinem. Vnde colligunt, si in Ecclesia Latina aliquis baptizet forma Graecorum

Obiatio.

non conficeret sacramentum. Ita refert D. Thomas supra, & Adrianus quaestione 1. de Baptismo artic. 3. dubio 2. citans Innocentium in capite 1. de Baptismo. Sed haec sententia falsa est, vt constat ex dictis supra de sacramentis in genere. Nam sacramenti essentia vna est in vniuersa Ecclesia. Vnde forma, quae in vna parte sufficit ad constituendum sacramentum, sufficit in qualibet parte seu regione Ecclesiae, quod attinet ad sacramenti necessitatem: si ergo in Ecclesia Graeca non est necessarium exprimere personam ministri, etiam in Ecclesia Latina id non erit de necessitate sacramenti, quia Ecclesiae praecipuum, aut consuetudo, non potest mutare essentiam sacramenti, aut efficere, vt aliquid sit de necessitate illius, quod ex institutione Christi non erat, quamuis facere possit, vt sit, nec de necessitate praecipui, quia minister tenetur obseruare ritum suae Ecclesiae, vt supra dictum est, & infra etiam dicitur in materia morali huius sacramenti.

Sed quare, esto, non sit de necessitate huius formae, ministrum in illa exprimere, an saltem sit expediens, magisque conueniens. Nam Graeci hoc vitare studuerunt, ne viderentur ministri sacramentorum sibi arrogare efficaciam sacramenti, & vt illius Schismatis occasionem fugerent, cuius sit mentio, 1. ad Corinth. 3. Ego sum Pauli, Ego autem Apollo. Respondetur, consuetudinem Graecorum per se loquendo non esse malam, vt Concilium Florentinum docuit, ita tamen illi consuetudini adherere, vt ritum Ecclesiae Latinae damnet, erroneum est, & omnino contra rationem. Quin potius addo, ritum Ecclesiae Latinae esse meliorem, tum, quia est consentaneus verbis Christi: Baptizantes eos: tum etiam, quia melius explicat causas & effectum baptismi, & ipsum actum baptizandi, vt actualiter exercitum. Neque datur occasio Schismatis, quia minister solum in illo opere se exhibet, vt Christi ministrum, neque aliter sibi tribuit sacramenti ministerium, sicut, quando in sacramento Penitentiae dicit, Ego te absoluo, nullam occasionem Schismatis tribuit, neque sibi arrogat virtutem, seu efficaciam sacramenti.

Dico tertio, de necessitate huius formae esse, vt in ea explicetur, seu indicetur persona, quae baptizatur. Ita Diuus Thomas hic artic. 5. ad 4. & est communis omnium sententia, quae colligitur ex verbis Christi, baptizantes eos. Hunc enim esse sensum illorum verborum & institutionis Christi, docuit traditio & vsus Ecclesiae: & ita in vtraque forma, tam Graecorum, quam Latinorum, hoc obseruatum est. Ratio vero reddi potest, quia nisi aliquo modo exprimat persona, cui applicatur Baptismus, non potest actus baptizandi praecise significari, vt hic & nunc in particulari exercitus. Nam si tantum diceret minister, Ego baptizo in nomine Patris, nec significaret determinatum actum baptizandi, determinatur enim à subiecto, cui applicatur, nec satis indicaret actum, prout hic & nunc exercetur. Ac tandem non satis significaret effectum baptismi, quatenus est spiritualis abluio, & regeneratio eius, qui baptizatur. Tandem necessaria est expressio huius personae, vt indicetur in forma distinctio, quae necessaria est inter baptizantem & baptizatum, sicut inter generantem & genitum, prout dicitur in Capite Debitum, extra, de Baptismo. Vnde colligit D. Thomas, & Theologi omnes, necessarium esse exprimere hanc personam, quae baptizatur, aut proprio nomine, vt cum dicitur, Ego te N. baptizo, aut per Pronomen secundae vel tertiae personae, vt Baptizo te, vel illum, non vero per Pronomen primae personae, vt Baptizo me, vt praedicto capitulo, Debitum, definitur, & colligitur, ex citatis verbis Christi, Baptizantes eos. Et confirmatur exemplo Christi, qui hac de causa voluit ab alio baptizari, & adiungi potest exemplum Apostolorum in Actibus eorum: vbi semper legimus

in baptizantem esse distinctam personam à baptizatis, & idem obseruauit semper Ecclesia traditio; & in eodem capite redditur congruentia sumpta ex similitudine generationis, in qua oportet generantem & genitum personaliter distingui. Atque idem confirmari potest exemplo sacramentorum, quae in usu consistunt, vt in superiorib. dictum est. An vero oporteat exprimerè hanc personam in singulari numero, vel sufficiat in plurali dicendo. Ego baptizo vos: D. Thomas hic, & quæstione seq. art. 6. ad 2. respondet, hanc mutationem esse accidentalem, & vtrumque modum sufficere, & idem generaliter dicendum est de quacunq; simili mutatione, dummodo sufficienter designetur persona. Quamuis, vt ministerium hoc debite, & sine culpa exercentur, seruari oporteat Ecclesiae consuetudinem.

SECTIO III.

Verum de necessitate huius formæ sit explicita inuocatio Trinitatis, vel sufficiat baptizare in nomine Christi.

Circa hanc partem huius formæ, quæ est Trinitatis inuocatio, primum referri possunt varij antiqui errores hæreticorum, quia aliquid huic formæ addebant, vel subtrahebant. Quo vera Trinitatis confessio destrueretur, sic Gnostici: teste Irenæo lib. 1. c. 18. baptizabant in nomine ignoti Patris omnium, & in veritate Matris omnium, & in nomine descendens Iesu ad vnitatem, & redemptionem, & communionem virtutum. Quod etiam paululum mutatis verbis refert Eusebius, lib. 4. histor. capit. 10. & Epiphanius hæres. 34. contra Marcionos, circa finem, & Nicephorus, lib. 4. hist. capit. 4. circa finem. Alij vero tempore Apostolorum, baptizasse dicuntur in tribus Patribus, seu in tribus sine initio principijs, seu in nomine trium principij expertium, aut trium Filiorum, aut trium Paracletorum, vt colligitur ex Can. 48. seu 49. Apostolorum, vbi hic error damnatur, & Canon. 50. damnatur, qui baptizabant in Domini morte: quem errorem sequutos fuisse Eunomianos, refert Socrates libro 5. hist. cap. 23. Cataphrygæ etiam, & Paulianistæ dicuntur corrupisse in hac forma inuocacionem Trinitatis, vt refert Inno. 2. Epist. 22. cap. 5. vbi in hunc modum explicat Canonem 19. Concilij Niceni, in quo baptizati à Paulianistis, venientes ad Ecclesiam Catholicam iterum baptizari præcipiuntur: quia in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti minime baptizabant, vt dicit Innocentius, qui tamen non explicat, quomodo hi hæretici in hac forma peccarent. Idem vero de Cataphrygis dicitur in Concilio Laodicen. Canon. 8. & in Concilio Arelaten. primo: dicitur de Arrianis, qui propria lege sua vtuntur, vt rebaptizentur, placuit. Vnde colligitur aliquos etiam ex Arrianis mutasse hanc formam: quam Trinitatis inuocacionem corrumpendo: quamuis non explicet, qualis fuerit illa mutatio. Nicephorus vero 10. libro hist. capit. 35. refert quendam Episcopum Arrianum nomine Deuterium, baptizasse in nomine Patris per Filium, in Spiritu sancto: & addit miraculose accidisse, vt aqua, quæ ad Baptismum parata erat, repente disperterit in detestacionem Arrianæ hæresis, quam Episcopus ille prædictis verbis, formæq; mutatione proniter intendebat. Horum omnium errorum nullum inuenio fundamentum, nisi hoc solum, quod vnusquisq; hæreticus iuxta solam falsam fidem, Baptismi formam sibi congingebat.

Secundo referri potest aliorum veterum sententia, qui dixerunt, non esse de necessitate huius formæ explicitam trium personarum inuocacionem, sed satis esse implicitam: qualis in hac forma continetur. Ego te baptizo in nomine Christi. Huius sententiæ videtur fuisse Nicol. Pap. in c. A quo-

dam Iudæo. de Consecr. dist. 4. consultus enim, an Baptismus datus a quodam Iudæo esset validus. Respondet, si datus fuit in nomine Trinitatis, vel in nomine Christi, fuisse validum: qui sequutus est in hac responsione Ambrosij, lib. de Spiritu sancto, c. 3. vbi sic inquit: Qui benedicitur in Christo, in Patre, & Spiritu sancto benedicitur, quia vnus est nomen, vna potestas. & infra. Qui Christum nominat, & dicit Filium, qui vnctus est, & Patrem, à quo vnctus est, & Spiritum sanctum, quo vnctus est. Ex qua ratione & explicatione Ambrosij, constat eum non fundari in dispensacione aliqua, sed in significacione ipsius nominis Christi, quod omnes tres personas saltem implicite continet. Eo vel maxime, quod licet aliqui dixerint, huiusmodi licentiam, seu dispensacionem baptizandi in solo nomine Christi concessam esse Apostolis, eorumque tempore durasse. Nullus tamen probabiliter dicere, aut ostendere potest, perdurasse vsq; ad tempora Ambrosij, qui sua ætate illam formam validam esse existimauit. Multoque minus credibile est, Iudæum illum, de quo Nicolaus consultus fuit, huiusmodi dispensacione usum fuisse, nisi alicui fortasse placeat, quod Marilius dicit, Nicolaum habuisse specialem reuelacionem huius dispensacionis. Hinc vero addit vterius Ambrosij. Baptismum datum in nomine vnus personæ, quæcunque illa sit, dummodo vera fides omnium trium retineatur esse validum, quia in vna persona tres omnes virtute continentur. Quam sententiam secutus est Beda, in c. 10. Act. circa illa verba, Iussit illos baptizari in nomine Domini Iesu. Citatur etiam in cap. 2. Lucæ, ibi tamen nihil de hac re scribit, eandem sententiam tenet Bernard. epist. 340. vbi etiam approbat Baptismum datum sub hac forma. Baptizo te in nomine Dei, & sanctæ Crucis. Item Hugo de sancto Victore, lib. 2. de sacram. par. 6. c. 2. Soto etiam citat in fauorem huius sententiæ Athanasium, lib. de Trinitate & Spiritu sancto, & Cyprian. libro ad Quirin. & Chrysost. homil. 3. Imperfecti in Matthæum, sed apud hos Patres nihil inuenitur, quod ad hanc quæstionem pertineat.

Ex Scholasticis vero sequutus est hanc sententiam Magister Adrianus, quæst. 2. de Baptismo, Caiet. hic art. 5. item gloss. in dict. capite à quodam Iudæo, & c. Multi sunt. de consecrat. d. 4. & in cap. Si quis puerum: extra, de Baptif. Fundamentum huius sententiæ sumptum fuit ex quibusdam locis Actuum Apostolorum, in quibus dicitur dari Baptismum, in nomine Christi, aut, in nomine Domini Iesu, vt videre licet, c. 2. 8. 10. 11. & 19. & significat Paulus, 1. ad Corinth. 1. vbi reprehendens eos, qui dicebant, 1. Corint. 1. Ego sum Pauli, Ego autem Apollo, Ego vero Cephe, Ego autem Christi (inquit) diuisus est Christus? Nunquid Paulus crucifixus est pro vobis, aut in nomine Pauli baptizati estis? Significat ergo eos fuisse baptizatos in nomine Christi.

Dicendum vero est, primo, De essentia huius formæ esse, vt in ea expresse, & distincte nominentur tres personæ Trinitatis, quatenus inter se distinctæ sunt. Ita docet D. Thom. hic artic. 6. Altiliodo. lib. 4. sum. tract. 3. cap. 4. q. 2. Alens. 4. p. q. 13. memb. 3. artic. 2. §. 3. & art. 4. §. 2. Marfil. in 4. q. 3. art. 3. Bonauen. d. 3. art. 2. q. 2. Palu. q. 1. art. 2. Richar. art. 2. q. 3. Scot. q. 2. art. 3. quamuis hi duo vltimi magis dubij sunt. Probatur primo ex verbis Christi Domini: Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Iam enim supra declarauimus, illud, in nomine, non tantum significare, in virtute, aut in fide, vt in alijs locis Scripturæ solet. Mar. 14. Matt. 15. Ioan. 21. sed et significare Baptismum esse dandum, nominando, & voce ipsa inuocando, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum. Quem eo loco intendebat Christus docere non solum præceptum, sed etiam ritum, formamque baptizandi, vt docuit Leo Pap. epist. 4. c. 3. & Damasceus libro 4. de fide, capit. 10. & Iustin. Apolog. 2. pro Christianis

Alia dicitur...

Variere...

Epiphanius...

Can. Apo.

Inno. 1.

Conc. Laodice.

Nicephorus...

In fide...

Variè...

inuocacionem seu quod fiat in nomine Christi.

Ambrosij

Beda

Bernard.

Hugo de S. V. Soto.

Magister Adrianus. Caiet. Glossa.

Act. 8. 10. 11. 19.

1. Corint. 1.

Concluse

Probatur primo ex verbis Christi.